

Turinys

I Praeitis mūsų gyvenime 6	Istorija aktyviai. Lietuvos valdovai Gedimainaičiai .. 64
1 TEMA. Kas yra istorija?..... 8	Istorija aktyviai. Kaip prakalbinti istorijos paminklą?..... 66
2 TEMA. Istorijos šaltiniai – praeities liudininkai..... 10	+ Istorija aktyviai. Valdovų vainikavimas 68
3 TEMA. Praeities tyrimas – detektyvo darbas..... 12	Žinau, moku, galiu 70
4 TEMA. Erdvė ir laikas istorijoje..... 14	
+ 5 TEMA. Archeologija – kas tai? 16	
Svarbu. Įsimink! 18	
Istorija aktyviai. Mano šeimos genealoginis medis..... 20	
Istorija aktyviai. Mano gyvenamoji vieta praeityje ir dabar..... 22	
Istorija aktyviai. Lankomės muziejuje..... 24	
Žinau, moku, galiu 26	
II Kai rašto dar nebuvo 28	IV Bendra Lietuvos ir Lenkijos valstybė ... 72
1 TEMA. Pirmieji mūsų krašto gyventojai 30	1 TEMA. Vienas kūnas ir viena galva 74
2 TEMA. Piliakalnių kraštas..... 32	2 TEMA. Tėvynės tėvai – didikai Radvilos..... 76
3 TEMA. Baltų gentys..... 34	3 TEMA. Valstybės saulėlydis 78
4 TEMA. Lietuvos vardui – daugiau nei tūkstantis metų 36	4 TEMA. Už mūsų ir jūsų laisvę!..... 80
+ 5 TEMA. Senovės baltų tikėjimas 38	+ 5 TEMA. Valdovų rūmai – Lietuvos istorijos paminklas..... 82
+ 6 TEMA. Kuršiai ir vikingai..... 40	Svarbu. Įsimink! 84
Svarbu. Įsimink! 42	Istorija aktyviai. Kaip sukurti herbą? 86
Istorija aktyviai. Kuriame istorijos laiko juosta..... 44	Istorija aktyviai. Nepasiklyskime istoriniuose žemėlapiuose 88
+ Istorija aktyviai. Lankome ir tiriamo piliakalnį.. 46	+ Istorija aktyviai. Gaminame antspaudą..... 90
Žinau, moku, galiu 48	Žinau, moku, galiu 92
III Lietuvos karalystė ir Didžioji Kunigaikštystė 50	Laiko juosta 94
1 TEMA. Lietuvos karalius Mindaugas ir karalienė Morta..... 52	Asmenybių ir sąvokų rodyklė 95
2 TEMA. Paminklas Katedros aikštėje 54	
3 TEMA. Jogaila – Lietuvos krikštytojas 56	Iliustracijų šaltiniai 96
4 TEMA. Vytauto Didžiojo laikai 58	Rašytiniai šaltiniai 96
+ 5 TEMA. Nuo Saulės iki Žalgirio mūšio..... 60	
Svarbu. Įsimink! 62	

Kaip sudarytas vadovėlis KELIAS?

● Skyriaus įvadas

Juo pradamas kiekvienas iš 8 vadovėlio skyrių. Trumpas tekstas skirtas sužadinti smalsumui. Pateikiami klausimai, į kurių atsakymus ves skyriaus temos. Nurodomos aktyvios veiklos. Laiko juostoje pažymėti svarbiausi skyriuje nagrinėjami istorijos įvykiai.

● Temos

Vadovėlyje yra 34 pagrindinės temos ir 10 temų, pažymėtų ženklų +. Tai temos, skirtos padengti 30 % mokytojo pasirenkamo turinio. Temos + struktūra nesiskiria nuo pagrindinės vadovėlio temos.

Rašytinis šaltinis – pateikiami istorijos šaltiniai arba tekstų ištraukos.

Įvadas į temą.

Laiko juosta padeda mokiniams orientuotis istoriniame laike.

Žemėlapis padeda susiorientuoti istorinėje erdvėje.

ABC Sąvokų žodynėlis skirtas paaiškinti tekste esančioms sąvokoms.

Istorija iš arčiau siekiama sudominti mokinius.

Užduotys suskirstytos į paprastą ○, vidutinio sunkumo ●, sudėtingą ●, skirtą darbui poromis 👥 ar grupėmis 👥.

Pagrindinis temos tekstas suskaidytas į potemes.

Istorinės asmenybės, svarbios datos ir sąvokos tekste paryškintos.

Temos iliustracijos 1. 2.

● Istorija aktyviai

Vadovėlyje yra 15 žinių ir aktyvios veiklos temų. Siūloma ne tik daugiau sužinoti, bet ir praktiškai išbandyti tam tikras veikas. Jas papildo 7 „Istorija aktyviai“ temos, pažymėtos ženklų +. Tai temos, skirtos padengti 30 % mokytojo pasirenkamo turinio. Jų struktūra nesiskiria nuo temų „Istorija aktyviai“.

Įvade pateikiamos su tema susijusios istorijos žinios ir sąvokos.

Darbo žingsniai apibūdina aktyvios veiklos užduotis ir išskiria jų etapus.

Užduotys, kaip ir pagrindinėse vadovėlio temose, yra diferencijuotos ir pažymėtos ženklais.

Svarbu. Įsimink! Skyriaus santrauka. Temoms pasikartoti pateikiami apibendrinamieji teiginiai.

Praeitis dabartyje – paaiškinama, ką svarbaus paveldėjime iš nagrinėto praeities laikotarpio.

● Žinau, moku, galiu

Žinių ir gebėjimų patikros ir įsivertinimo puslapiuose pateikiamos užduotys istorinėms asmenybėms, sąvokoms apibūdinti, orientuotis istorinėje erdvėje ir laike. Atskira užduotis skirta rašytiniam šaltiniui nagrinėti. Įsivertinimas skirtas mokiniui patikrinti, kaip jis įsisavino tam tikras žinias ir kompetencijas.

6 Laiko juosta

Laiko juostoje pateikiama svarbiausių Lietuvos istorijos įvykių raida.

7 Istorinių asmenybių ir sąvokų rodyklė

Pažymėti puslapiai, kuriuose minimos asmenybės. Prie kiekvienos sąvokos nurodomas puslapis, kuriame ji yra paaiškinta.

8 Vadovėlį papildo dvejų dalių užduočių sąsiuvinis „Kelias“

Jo temos atitinka vadovėlyje esančias. Mokytojams rengiami teminiai vadovėlio „Kelias“ planai, kuriuos bus galima rasti leidyklos interneto svetainėje **www.briedis.lt**.

Lietuvos karalystė ir Didžioji Kunigaikštystė

Jsižiūrėk į šiuos grėsmingai atrodančius Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės karius. Jų aprangą, šarvus ir ginklus klubo „LDK Varčiai“ nariai atkūrė pagal tikrus pavyzdžius iš istorijos šaltinių. Panašiai galėjo atrodyti prieš 600 metų nuožiamo Žalgirio mūšyje su kryžiuočiais kovoję Lietuvos valdovo Vytauto Didžiojo kariai.

Šiame skyriuje sužinosi:

Kaip buvo sukurta Lietuvos valstybė?

Kuri valdovų dinastija ilgiausiai valdė Lietuvą?

Kada Lietuva tapo krikščioniška valstybe?

Kodėl Lietuvos valdovas Vytautas vadinamas Didžiuoju?

➕ Kuo mums svarbi pergalė Žalgirio mūšyje?

Taip pat:

Gaminsi Gediminaičių dinastijos plakatą.

Kursi meno kūrinį Lietuvos istorijos tema.

➕ Suvaidinsi valdovų vainikavimą.

1 Žalgirio mūšio laikų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariai. Istorinės rekonstrukcijos klubas „LDK Varčiai“.

XIII amžius

1253 m. liepos 6 d.
Mindaugas
vainikuojamas
Lietuvos karaliumi

1323 m.
Gedimino laiškuose
pirmą kartą minimas
Vilnius

XIV amžius

1387 m.
Lietuvos
krikštas

1410 m. liepos 15 d.
Žalgirio mūšis,
galutinė pergalė
prieš kryžiuočius

XV amžius

2 Paminklas Lietuvos karaliui Mindaugui ir karalienei Mortai, pastatytas Agluonoje, Latvijoje. Skulptorius Vidmantas Gylėkis.

3 LDK klestėjimo laikus menanti, atstatyta Trakų salos pilis.

Nuo Saulės iki Žalgirio mūšio

Lietuvoje žodis „Žalgiris“ turi ypač garbingą reikšmę. Žinome šiuo vardu pavadintų sporto klubų, gatvių. Kokią istorinę Lietuvės valstybės pergalę mena kasmet liepos 15-ąją minima jos diena?

1 Lietuvos karas su kryžiuočiais.

2 Žalgirio mūšis.

Kova dėl išlikimo

Lietuvà XIII a. susidūrė su milžinišku pavojumi. Kaimynystėje, dabartinės Latvijos teritorijoje, iškūrė vienuoliai kariai, vadinami **kalavijuočiais**. Vakaruose, į dabartinės Lenkijos teritoriją, atsikraustė dar vieni vienuoliai kariai – **kryžiuočiai**. Atvykėliai greitai nukariavo greta jų buvusias baltų žemes. Kuršiai, žiemgaliai, sėliai, latgaliai ir prūsai neturėjo savo valstybių. Jie negalėjo tinkamai pasipriešinti užpuolikams. Lietuvės valstybę sukūrę lietuviai vieninteliai sugebėjo atsilaikyti. Pirmą svarbią pergalę pasiekta 1236 m. Saulės mūšyje. Sunkiai šarvuoti Kalavijuočių ordino raiteliai buvo įvilioti į klampią pelkę ir sutriuškinti. Kalavijuočių likučius prisijungė kryžiuočiai. Remiami Europos šalių valdovų ir paties popiežiaus, jie priartėjo prie Nėmuno. Valstybė stojo į žūtbutinę ir sekinančią kovą dėl išlikimo.

Žūtbutinis mūšis

Tik po Lietuvės krikšto pavyko nutraukti Europos paramą grobikams. Lietuvà įgijo stiprų ir patikimą sąjungininką – Lenkiją. Lemiamam mūšiui Lietuvės didysis kunigaikštis Vytautas surinko karius iš atokiausių šalies kampelių. Tai ir gerai ginkluoti lietuvių ir žemaičių pulkai, dabartinių baltarusių ir ukrainiečių protėviai, lengvai ginkluoti totorių raiteliai. Susijungusi į vieną jėgą, Vytauto ir Jogailos vadovaujama Lietuvės ir Lenkijos kariuomenė tapo didelė ir stipri. Bet kryžiuočiai irgi buvo laikomi puikiais kariais. Jų vadas **Ulrichas fon Jūngingenas** jėga ir narsa nenusileido nei Vytautui, nei Jogailai. **1410 m. liepos 15 d.** priešininkų kariuomenės susitiko kryžiuočių žemėse, šalia Tānenbergo ir Žalgirio (vokiškai vadinamo Griūnvaldu) kaimų. Spiginant kaitriai vasaros saulei, prasidėjo žūtbutinis mūšis.

XIII amžius

XIII a. pradžia
baltų žemėse įsikuria kalavijuočiai ir kryžiuočiai

1236 m.
Saulės mūšis

XV amžius

1410 m. liepos 15 d.
Žalgirio mūšis

LIEPOS 15
Žalgirio mūšio diena

3 Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės vėliava.

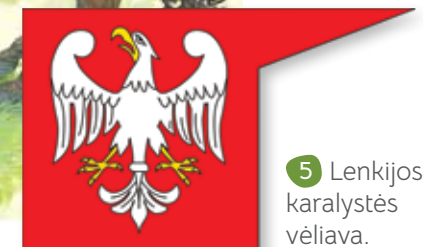

ABC

- Kalavijuočiai** – Lietuvų puldinėję vienuoliai kariai, kurių ženklas buvo raudonas kalavijas ir kryžius.
- Kryžiuočiai** – Lietuvų puldinėję vienuoliai kariai, kurių ženklas buvo juodas kryžius.
- Riteris** – sunkiai ginkluotas ir gerai šarvuotas raitas karys.

4 Didžioji kryžiuočių magistro vėliava.

5 Lenkijos karalystės vėliava.

6 XV a. Lietuvos arbaletininkas.

Kryžiuočiai nugalėti

Kovėsi vyras prieš vyrą, kalavijas prieš kalaviją, ietis prieš ietį. Raiti kryžiuočių **riteriai** ietimis skynėsi kelią per Vytauto karių eiles. Staiga jis savo pulkams mostelėjo ženklą trauktis. Priešo eilėse jau suskambo pergalės giesmė. Bet per anksti. Vytautas nusprendė apgaulingai atsitraukti ir taip suardyti priešų gretas. Šio sumanymo suklaidinti kryžiuočiai pamanė, jog lietuviai netvarkingai bėga. Puolę persekioti Vytauto karių, jie išsklaidė savo gretas. O tada lietuviai grįžo, apsupto ir sutriuškino priešų. Mūšyje žuvo priešų vadovybė ir beveik visi riteriai. Pergalė mūšio lauke visiems laikams sunaikino kryžiuočių galybę, užkirto kelią Lietuvės naikinimui. Istorinei Žalgirio mūšio pergalei atminti Lietuvoje kasmet minima liepos 15-oji diena.

Mūšio trofėjai

Po mūšio Jogailos ir Vytauto kariams atiteko daugybė trofėjų: kryžiuočių ginklų, šarvų, vežimų, žirgų, maisto ir gėrimų, grandinių būsimiems belaisviams (kryžiuočiai tikėjosi lengvai įveikti lietuvius ir lenkus). Sutriuškintų priešų dalinių vėliavas pusbroliai pasidalijo. Vytautui atitekusios kabėjo Vilniaus katedroje.

- ?
- Naudokis 1 ir nurodyk, iš kurių teritorijų Lietuvą puldinėjo kalavijuočiai ir kryžiuočiai.
 - Įsižiūrėk į 2, 6 ir apibūdink, kaip buvo ginkluoti ir šarvuoti Žalgirio mūšio laikų kariai.
 - Paaiškink, dėl kokių priežasčių Lietuva ir Lenkija laimėjo Žalgirio mūšį.
 - 🔍 Naudokitės internetu ir suraskite lietuvių kovas su kryžiuočiais liudijančių lankytinų paminklų, vietų.
 - 🗨️ Padiskutuokite, kodėl Lietuvai svarbu minėti Žalgirio mūšyje laimėtą pergalę.

Svarbu. Įsimink!

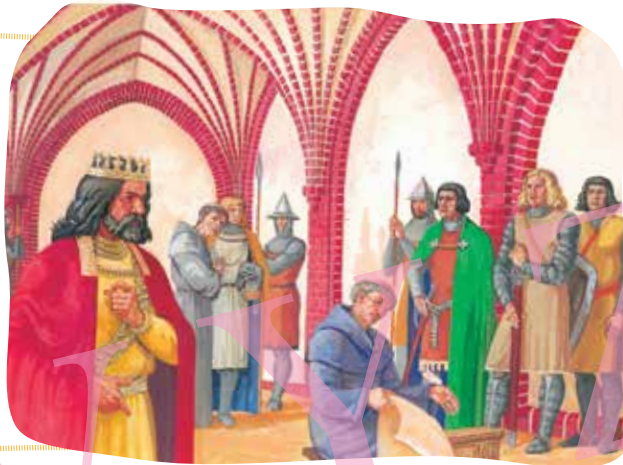
1 Lietuvos karalius Mindaugas ir karalienė Morta

- Lietuvos valstybę sukūrė ir pirmuoju valdovu tapo kitus kunigaikščius įveikęs Mindaugas.
- 1253 m. Mindaugas ir jo mylima žmona Morta vainikuoti Lietuvos karaliumi ir karaliene.
- Nors pirmasis Lietuvos karalius žuvo, svarbiausias jo kūrinys – Lietuvos valstybė – išliko.

2 Paminklas Katedros aikštėje

- 1323 m. Lietuvos valdovo Gedimino laiškuose pirmą kartą paminėta Lietuvos sostinė Vilnius.
- Gedimino vardu pavadinta ilgiausiai Lietuvos valstybę valdžiusi Gediminaičių dinastija.
- Gediminas bei jo sūnūs Algirdas ir Kęstutis stiprino ir plėtė Lietuvą, gynė ją nuo kryžiuočių.

3 Jogaila – Lietuvos krikštytojas

- Po karaliaus Mindaugo mirties Lietuvą liko vienintele pagoniška valstybe krikščioniškoje Europoje.
- 1387 m. Lietuvos ir Lenkijos valdovas Jogaila pakrikštijo šalį.
- Krikštas Lietuvai davė daug naudos. Europos valdovų pripažintos valstybės nebegalėjo puldinėti kryžiuočiai.

4 Vytauto Didžiojo laikai

- Vytautas Didysis laikomas įžymiausiu iš visų Lietuvos valdovų.
- Jo laikais Lietuvą tapo viena didžiausių ir galingiausių Europos valstybių.
- Valdant Vytautui, mūsų šalis ir jos gyventojai išgyveno svarbių permainų laikotarpį.

5 Nuo Saulės iki Žalgirio mūšio

- Susikūrusi Lietuvos valstybė kovojo ilgą, žūtbūtinį ir sekinantį karą su kryžiuočiais dėl išlikimo.
- 1410 m. įvykęs Žalgirio mūšis buvo didžiausias ir lemiamas mūšis su kryžiuočiais.
- Pergalė šiame mūšyje sunaikino kryžiuočių galybę, užkirto kelią Lietuvai naikinimui.

Praeitis dabartyje. Ką paveldėjome?

- Lietuvos valstybę, kurią sukūrė lietuvių valdovas Mindaugas.
- Siekį tapti europietiška valstybe.
- Vilnių – Lietuvos sostinę.
- Vytį – Lietuvos herbą ir istorinę vėliavą.
- Svarbius Lietuvai simbolius – Gediminaičių stulpus ir Jogailaičių kryžius.
- Pakantumo kitoms tautoms ir tikėjimams tradiciją.

Istorija aktyviai

Lietuvos valdovai Gediminaičiai

Ilgiausiai senąją Lietuvės valstybę valdė Gediminaičių dinastija. Ji pavadinta pirmojo žybaus jos valdovo Gedimino vardu. Paskutinis jos atstovas Lietuvės didžiojo kunigaikščio soste Žygimantas Augustas mirė 1572 metais. Šia netektimi baigėsi garsiosios dinastijos viešpatavimas Lietuvoje ir Lenkijoje. Tos pačios lietuvių kilmės dinastijos valdymas Lietuvai buvo labai naudingas. Savas valdovas rūpinosi tėvyne ir jos žmonėmis. Dėl gausybės palikuonių bei santuokų su kitų valstybių valdovų šeimų nariais Gediminaičių dinastija ir jos atšakos plėtėsi. Iš Lietuvos kilusi valdovų giminė susigiminiavo su kitų šalių monarchais ir tapo žinoma visoje Europoje. Remkis pateiktais patarimais ir sukurk Gediminaičių plakata.

- 1 Lietuvos didysis kunigaikštis ir jo herbas su Gedimino stulpais – Gediminaičių dinastijos ženklas.

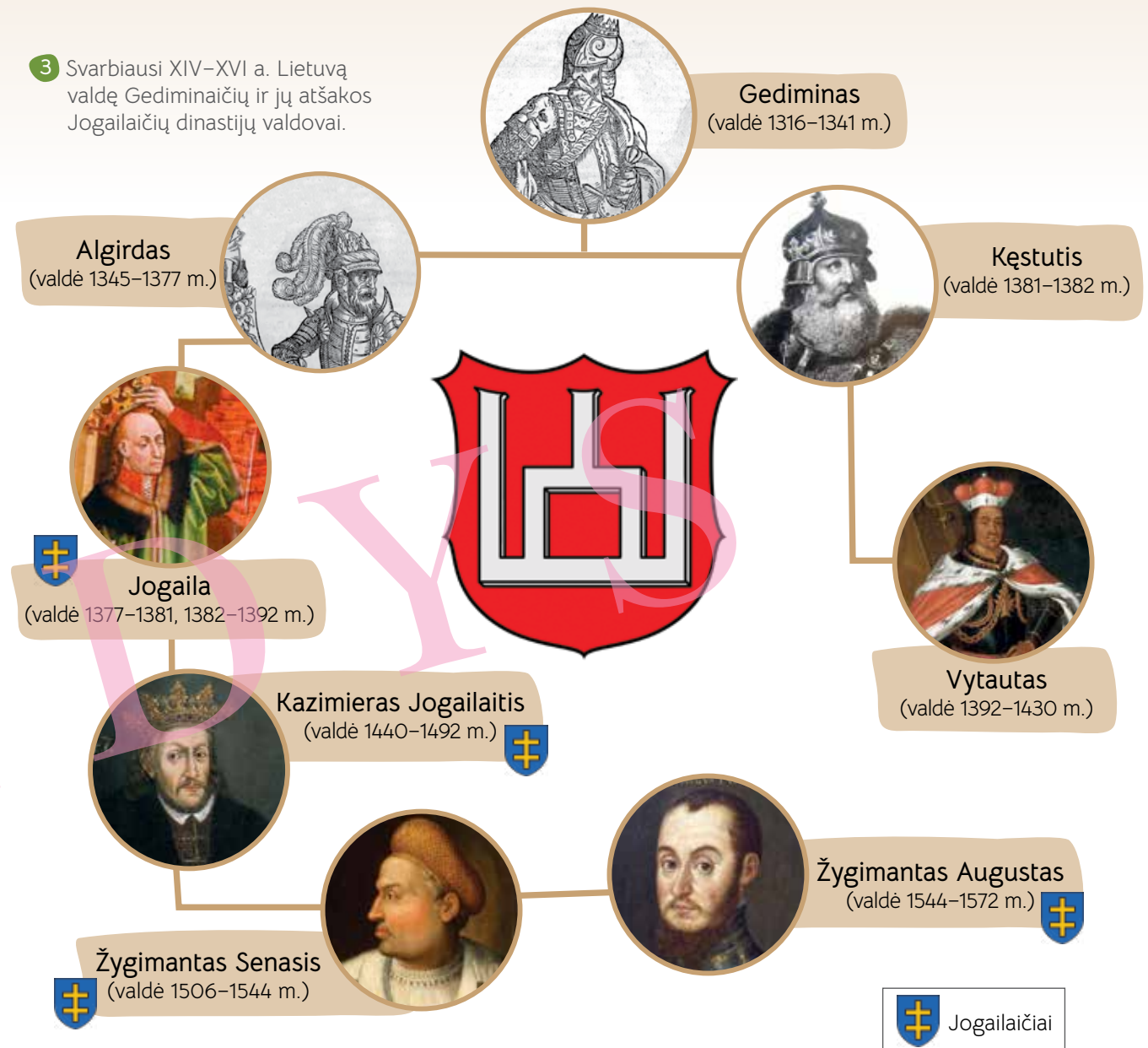
- 2 1568 m. Vilniuje nukaldinta sidabrinė Žygimanto Augusto moneta su Lietuvos didžiojo kunigaikščio valdžios ženkais: karūna, Vyčiu ir Gedimino stulpais.

23 Darbo žingsniai

1. Naudokis biblioteka, internetu ir surask informacijos apie Gediminaičių dinastijos valdovus.
2. Faktus, kurie gali būti naudingi kuriant plakatą, pasižymėk ir išsisaugok. Tai gali būti valdovų ir valdovių vardai, atvaizdai, gyvenimo ir valdymo metai, giminystės ryšiai, sutuoktinių, vaikų skaičius, tikėjimas, gyvenimo trukmė, mirties priežastys, įvairios įdomybės.
3. Surinkus reikiamą informaciją, metas pradėti kurti plakatą. Tam gali prireikti didesnio ir storesnio lapo popieriaus, flomasterių, dažų arba pieštukų, žirklių, klijų.
4. Plakato pagrindu imk pateiktą piešinį. Savo nuožiūra pratęsk genealoginio medžio šakas, papildyk jį savo surinkta informacija, perpiešk valdovus.
5. Kurdamas pagalvok, ką naujo ir naudingo iš tavo plakato informacijos sužinosi klasės draugai. Neperkrauk jo informacija. Skaičių, faktų neturi būti labai daug.

- 3 Svarbiausi XIV–XVI a. Lietuvą valdę Gediminaičių ir jų atšakos Jogailaičių dinastijų valdovai.

1. ○ Išvardyk, kuriuos iš minimų Gediminaičių valdovų esi girdėjęs.
2. ➔ Apibūdink valdovų giminystės ryšius.
3. ● Remkis ir sukurk savo piešinį arba plakatą, vaizduojantį Lietuvos valdovų Gediminaičių genealoginį medį.
4. 👥 Namie apklauskite artimuosius, kokių Gediminaičių kilmės Lietuvos valdovų jie žino. Gautus duomenis palyginkite ir nustatykite žinomiausią valdovą.
5. 👥 Padiskutuokite, kokiais dar istoriniais duomenimis galima papildyti Gediminaičių dinastijos valdovų genealoginį medį.

+ Istorija aktyviai

Valdovų vainikavimas

Šalies valdovo ir valdovės karūnavimas buvo ypatinga šventė. Krikščioniškoje Europoje ji vykdavo šventą dieną – sekmadienį, o tam būdavo pasirenkama svarbiausia šventovė – katedra. Pagal šią tradiciją 1253 m., spėjama, liepos 6 d. Lietuvos karaliumi ir karaliene vainikuoti Mindaugas ir Morta. Karūnas atvežė kryžiuočių atšakos

Livonijos ordino magistras. Valdovus vainikavo atvykę aukštas pareigas Bažnyčioje užimantys dvasininkai – vyskupai. Iškilnėse taip pat dalyvavo vienuoliai, svečiai iš kaimyninių šalių bei artimiausi Mindaugo aplinkos žmonės. Klasėje arba mokykloje, padedami mokytojo (-os), suvaidinkite Lietuvos valdovų vainikavimą.

23 Darbo žingsniai

1. Susiskirstykite grupėmis ir paveskite joms atlikti tam tikrus paruošiamuosius vainikavimo apeigų darbus.
2. Vieni raskite informacijos internete, mokyklos bibliotekoje apie karalių ar paties Mindaugo vainikavimą, kaip jis vykdavo, kaip atrodė, kokie žodžiai buvo tariami. Kiti pagaminkite svarbiausius valdovų vainikavimo reikmenis. Tretieji paruoškite ir apipavidalinkite iškilmių vietą, parūpinkite vaišių stalą.

Valdovų vainikavimo reikmenys

Dvi karūnos
auksinės Mindaugo ir Mortos
karūnos nukaldintos Rygoje

Valdžios obuolys
simbolizavo karaliaus
valdžią žemėje

Skeptras
reiškė Mindaugo
valdžios teisėtumą

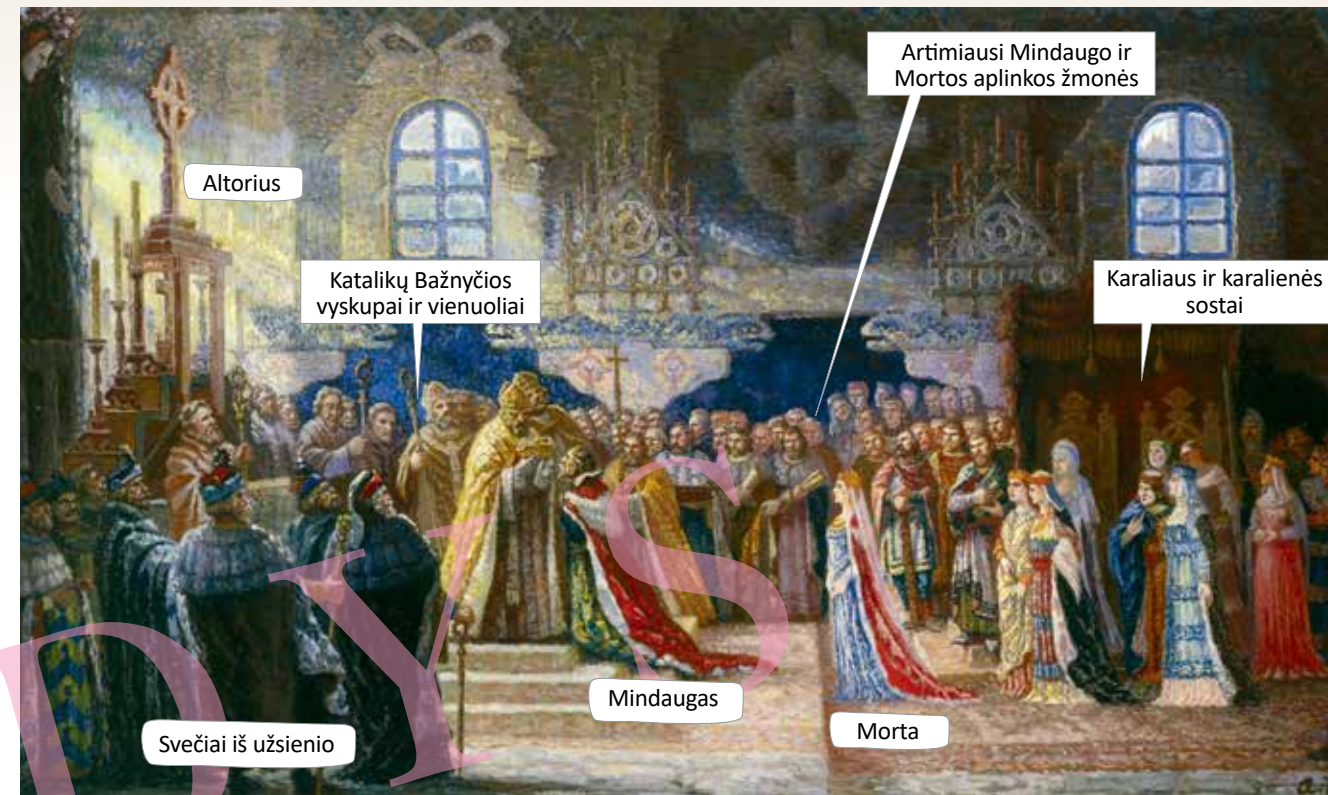
Kalavijas
karalius buvo vyriausiasis
šalies karo vadas

Sostas
vaizdavo aukštesnę valdovo
padėtį prieš kitus žmones

1. Vilniaus Antano Vienuolio progimnazijos moksleivių sukurti Lietuvos valdovų valdžios ženklai. Darbo vadovas istorijos mokytojas Tomas Bagdanavičius.

2. „Mindaugo vainikavimas“. 1955 m. dailininko Adomo Varno paveikslas.

3. Parengiamieji darbai baigti. Tuomet visi pasiskirstykite vaidmenimis, kas bus karalius, karalienė, magistras, pagrindinis vyskupas ir du jo pagalbininkai, vienuoliai, svečiai iš užsienio ir vietos kilmingieji.
4. Iškilnės prasideda. Šventiškai apsirengęs karalius ir karalienė vedami prie altoriaus. Pirmiausia jie patepami šventais aliejais. Po Komunijos priėmimo valdovui įteikiamas kardas.
5. Tada vyskupas, supamas kitų dviejų vyskupų, ant valdovo galvos uždėda karūną ir įteikia jam skeptrą bei valdžios obuolį. Karalius pasodinamas į sostą.
6. Po bažnytinės apeigų dalies prasideda šventinė puota, po kurios valdovas pristatomas valdiniams. Jie sosto sėdinčiam valdovui prisiekia ištikimybę.

?

1. ○ Įvardyk, kiek Lietuva turėjo krikščionių karalių ir karalienių.
2. ○ Papasakok, kaip senovėje vykdavo valdovų vainikavimas 2.
3. ● Paašškink, kodėl Mindaugo ir Mortos vainikavimas karaliumi ir karaliene Lietuvai ypač svarbus.
4. 👤 Parenkite vaizdingą ir trumpą Mindaugo ir Mortos kvietimą valdiniams atvykti į karūnavimo iškilmes.
5. 👤 Mokytojo (-os) padedami ir naudodamiesi nurodytais patarimais, suvaidinkite Mindaugo ir Mortos vainikavimo sceną klasėje arba mokykloje. Į vaidinimą pakvieskite žiūrovų.

Istorinės asmenybės

1. Atpažink šias istorines asmenybes.
2. Nurodyk, kuo kiekviena asmenybė nusipelnė Lietuvos istorijoje.
3. Įvardyk, kurios iš šių asmenybių priklauso Gediminaičių dinastijai.

Taikau žinias ir gebėjimus

4. Išnagrinėk istorijos šaltinį.

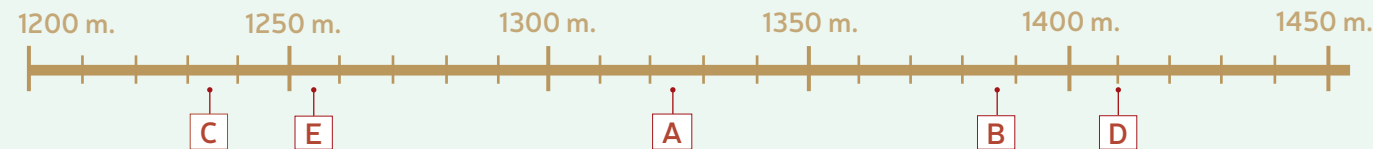
Iš 1323 m. sausio 25 d. laiško

Visiems visame pasaulyje išplitusiems Kristaus garbintojams, vyrams ir moterims, Gediminas, Dievo malone lietuvių ir rusėnų karalius, Žiemgalos valdovas ir kunigaikštis. Atveriamė mūsų žemę, valdas ir karalystę kiekvienam geros valios žmogui: kariams (riteriams), ginklanešiams, pirkliais, valstiečiams, kalviams, račiams, kurpiams, kailiadirbiams, malūnininkams, smuklininkams, bet kokiems amatininkams.¹⁰

1. Kas yra šio laiško autorius?
2. Kokios istorikui naudingos informacijos galime sužinoti iš šaltinio?
3. Kodėl Lietuvai buvo naudinga kviešti šių profesijų žmones?

5. Rask šiuose teiginiuose klaidas ir ištaisyk jas.

1. Mindaugas Lietuvos didžiuoju kunigaikščiu vainikuotas 1240 m. vasario 16 dieną.
2. Pusbrolių Algirdo ir Kęstučio 1323 m. laiške popiežiui pirmą kartą paminėtas Kaunas.
3. Tapęs Kryžiuočių ordino karaliumi, Gedimino sūnus Jogaila Lietuvoje įvedė pagonybę.
4. 1430 m. Mindaugo sūnus Vytautas Mažasis buvo vainikuotas Lietuvos karaliumi.

Orientuojosi istoriniame laike

6. Kuri raidė laiko juostoje atitinka?

1. Mindaugas ir Morka vainikuojami Lietuvos karaliumi ir karaliene.
2. Gedimino laiškuose pirmą kartą paminėta Lietuvos sostinė.
3. Žalgirio mūšis.
4. Saulės mūšis.
5. Lietuvos krikštas.

Svarbiausios sąvokos

7. Savais žodžiais paaiškink šias sąvokas.
8. Kiekvienai sąvokai priskirk tinkamą istorinį įvykį arba asmenybę.

Dinastija	Krikštas
Monarchija	Kryžiuočiai
Kalavijuočiai	Gediminaičiai

Pasitikrink

Dabar tu gali nurodyti arba paaiškinti:

- kuo Lietuvai nusipelnė jos valdovas Mindaugas;
- kokį istorijos įvykį švenčiame liepos 6-ąją;
- kas buvo pirma ir vienintelė Lietuvos karalienė;
- kuris Lietuvos valdovas įkūrė sostinę Vilniuje;
- kaip valdžia dalijosi broliai Algirdas ir Kęstutis;
- kuris valdovas pakrikštijo Lietuvą;
- kodėl LDK valdovas Vytautas vadinamas Didžiuoju.

	Taip	Iš dalies	Ne	
	●	●	●	52–53 p.
	●	●	●	52–53 p.
	●	●	●	52–53 p.
	●	●	●	54–55 p.
	●	●	●	54–55 p.
	●	●	●	56–57 p.
	●	●	●	58–59 p.

Orientuojosi istorinėje erdvėje

9. Kuri raidė žemėlapyje atitinka?

1. Lietuvos karalystė
2. Vilnius
3. Kryžiuočių ordino valdos
4. LDK ribos Vytauto Didžiojo laikais
5. Žalgirio mūšio vieta
6. Lenkija